

**Факультет міжнародних відносин
Кафедра країнознавства**

„Затверджую”

В. о. проректора з навчальної роботи

 Ханас У. Я.
"16" *серпня* 2008 р.

Логіка

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Ужгород – 2008

ББК-87.4
УДК-16
К-69

Корсак Р.В.

Методичний комплекс навчальної дисципліни «Логіка»/Р.В Корсак.-Ужгород:
Видавничий центр ЗакДУ,2008.-44с

Викладач - канд.істор.наук, ст. викл. Корсак Р.В.

Рецензенти: кандидат філологічних наук, Лендєл В.М.

Ст. викл. Головач А.Й.

Відповідальний редактор: завідувач кафедру суспільних дисциплін ЗакДУ, кандидат
географічних наук, доцент Н.Ф.Габчак

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету міжнародного бізнесу та
міжнародної економіки Закарпатського державного університету протокол № 16 від
28 09 2008 р.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри суспільних дисциплін та туризму
ЗакДУ(протокол №2 від 04 вересня 2008 року)

Мета вивчення курсу логіки:

- ознайомити студентів із суттю логіки як науки, її предметом, структурою, понятійним апаратом;
- дати студентам знання про логічні форми і закони правильного мислення;
- допомагати студентам освоїти логічні операції над поняттями і судженнями, їх правила навчитись уникати можливих помилок при цьому
- ознайомити із суттю і особливостями умовиводів як форми мислення , із основними видами умовиводів, навчити правильно будувати різні умовиводи;
- озброїти студентів знанням основи логічної теорії доведення і спростування.

3.2 Зміст лекційних тем курсу.

Тема 1. Предмет і значення логіки.

План

1. Пізнання людиною навколишньої дійсності. Чуттєва і раціональна (логічна) форми пізнання.
2. Поняття про мислення. Особливості абстрактного (словинно-логічного) мислення. Мислення і мова, їх взаємозв'язок.
3. Мислення як предмет формальної логіки. Поняття про логічні форми (структури) думки. Основні форми мислення: поняття, судження та умовиводи.
4. Поняття логічного закону. Основні закони логіки, логіка як наука.

Рекомендована література до курсу.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 2. Поняття.

План

1. Загальна характеристика поняття як форми мислення. Поняття і слово.
2. Зміст і обсяг поняття. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом. Узагальнення та обмеження понять.
3. Види понять за обсягом та змістом.
4. Відношення між поняттями.
5. Визначення понять. Види визначення і правила визначення понять.
6. Поділ понять. Види поділу і правила поділу понять.

Рекомендована література до курсу.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 3. Судження.

План

1. Загальна характеристика судження як форми мислення. Судження і речення.
2. Прості судження . Структура простого судження. Види простих суджень.
3. Категоричні судження та їх види (розподіл за кількістю та якістю).
4. Логічні відношення між категоричними судженнями. Види відношень. Логічний квадрат.
5. Розподіленість термінів у категоричних судженнях.
6. Складні судження та їх види.

Рекомендована література до курсу.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 4. Основні закони логіки.

План

1. Поняття про логічний закон. Закон тотожності.
2. Закон суперечності.
3. Закон виключного третього.
4. Закон достатньої підстави.

Рекомендована література до курсу.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 5. Дедуктивні умовиводи

План

1. Загальне поняття про умовивід. Структура умовиводу. Види умовиводів.
2. Безпосередні умовиводи та їх основні види
3. Простий категоричний силогізм та його структура. Фігури і модуси категоричного силогізму.
4. Суто умовний та умовно – категоричний силогізм.
5. Розділовий та розділово – категоричний силогізм.
6. Умовно-розділовий силогізм.
7. Скорочений силогізм. Складні і складно-скорочені силогізми.

Рекомендована література до курсу.

- Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.
- Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.
- Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.
- Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.
- Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.
- Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.
- Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.
- Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 6. Індуктивні умовиводи.

План

1. Загальна характеристика індуктивних умовиводів.
2. Повна індукція та її особливості.
3. Неповна індукція. Види неповної індукції.
4. Індуктивні методи встановлення причинних зв'язків між явищами.
5. Єдність дукції та індукції в процесі пізнання.

Рекомендована література до курсу.

- Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.
- Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.
- Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.
- Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.
- Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.
- Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.
- Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.
- Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 7. Гіпотеза.

План

1. Поняття гіпотези. Види гіпотез.
2. Побудова гіпотези. Доведення гіпотези.
3. Роль гіпотези в юридичному та економічному дослідженні.
4. Поняття наукової теорії. Теорія як найбільш адекватна форма наукового пізнання.

Рекомендована література до курсу.

- Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.
- Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.
- Кирилов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.
- Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.
- Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.
- Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.
- Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.
- Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Тема 8. Доведення і спростування

План

1. Поняття доведення .Структура доведення.
2. Види доведення: пряме і непряме.
3. Поняття спростування. Спроби спростування.
4. Правила та помилки в доведенні та спростуванні.

Рекомендована література до курсу.

- Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.
- Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.
- Кирилов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.
- Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.
- Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.
- Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.
- Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.
- Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Плани семінарських занять.

Тема 1. Предмет і значення логіки.

1. Пізнання людиною навколишньої дійсності. Роль мислення в процесі пізнання дійсності.
2. Основні особливості абстрактного (словесно-логічного) мислення. Мислення і мова. Їх взаємозв'язок.
3. Мислення як предмет вивчення логіки. Поняття про форми і закони мислення. Логіка як наука.
4. Теоретичне і практичне значення логіки. Значення логіки у формуванні логічної культури економіста.

Рекомендована література.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Марценюк С. Ф. Логіка: Курс лекцій.-К.,1993.

Тема 2. Поняття.

1. Поняття як форма мислення та його особливості. Поняття і слово.
2. Зміст і обсяг поняття. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом поняття. Узагальнення та обмеження понять.
3. Види понять за обсягом і змістом.
4. Відношення між поняттями.
5. Визначення понять. Види визначень і правила визначення понять.
6. Поділ понять, види поділу і правила поділу понять.

Рекомендована література.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Марценюк С. Ф. Логіка: Курс лекцій.-К.,1993.

Тема 3. Судження.

1. Загальна характеристика судження як форми мислення.Логічна структура простого судження. Судження і речення.
2. Прості судження . Види простих суджень.
3. Категоричні судження та їх види (поділ за якістю і кількістю).
4. Логічні відношення між категоричними судженнями. Види відношень. Логічний квадрат.
5. Розподіленість термінів у категоричних судженнях.
6. Складні судження та їх види.

Рекомендована література.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кирилов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Марценюк С. Ф. Логіка: Курс лекцій.-К.,1993.

Тема4. Основні закони логіки.

1. Поняття про логічний закон. Загальна характеристика основних законів логіки.
2. Закон тотожності
3. Закон суперечності.
4. Закон виключного третього .
5. Закон достатньої підстави.

Рекомендована література.

Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.

Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.

Кирилов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.

Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.

Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.

Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.

Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.

Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.

Марценюк С. Ф. Логіка: Курс лекцій.-К.,1993.

Тема 5. Дедуктивні умовиводи.

1. Поняття про умовивід. Структура і види умовиводів.
2. Безпосередні умовиводи та їх основні види.
3. Простий категоричний силіогізм та його структура. Фігури і модуси категоричного силіогізму.
4. Суто умовний і умовно- категоричний силіогізм.
5. Розділовий та розділово-категоричний силіогізм.
6. Умовно-розділовий силіогізм.
7. Скорочений силіогізм (ентимема). Складні і складноскорочені силіогізми (сорими та епінейреми).

Рекомендована література.

- Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.
- Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.
- Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.
- Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.
- Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.
- Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.
- Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.
- Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.
- Марценюк С. Ф. Логіка: Курс лекцій.-К.,1993.

Тема 6. Індуктивні умовиводи . Аналогія.

1. Загальна характеристика індуктивних умовиводів
2. Повна індукція та її особливості.
3. Неповна індукція. Види неповної індукції.
4. Індуктивні методи встановлення причинних зв'язків між явищами.
5. Єдність дедукції і індукції в процесі пізнання.
6. Аналогія як умовивід. Види умовиводів за аналогією.

Рекомендована література.

- Арутюнов В.Н, Кирик Д.П, Мішин В.М. Логіка: Навч. посібник для економістів.-Вид.2-ге.-К.,2000.
- Жеребкін В. Є. Логіка: Підручник.-6-те вид.-К.,2003.
- Кириллов В. И., Старченко А.А. Логіка.Підручник для юр.ВУЗів.-вид.5-е.-М.,2000.Конверський А. Є. Логіка:Підручник для студентів юр. факультетів.-К., 2004.
- Сборник упражнений по логике.-Минск,1991.
- Тоертул М. Г. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К., 1999.
- Логіка: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За заг. ред. проф. В. Д. Титова.-Х., 2005.
- Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник.-К.,2001.
- Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навчальний посібник.- К.,2002.
- Марценюк С. Ф. Логіка: Курс лекцій.-К.,1993.

Завдання для модульних контролів з логіки.
Письмова контрольна робота з логіки за змістом 1-го модуля.

I варіант

1. Особливості абстрактного (словесно-логічного) мислення.
2. Загальна характеристика судження як форми мислення.
3. Структура простого судження

II варіант

1. Визначення понять. Види визначень і правила визначення понять.
 2. Поділ категоричних суджень за якістю, кількістю, та якістю і кількістю одночасно.
- Розмістіть судження А, Е, І, О на логічному квадраті і визначте відношення між ними.

Письмова контрольна робота за змістом 2-го модуля

I варіант

1. Простий категоричний силігізм та його структура. Загальні правила категоричного силігізму.
2. Поняття гіпотези. Види гіпотез. Побудова гіпотези

II варіант

1. Умовно-розділовий (тематичний) силігізм.
2. Поняття доведення та його структура. Види доведення.

Питання для модульного контролю

1. Пізнання людиною навколишньої дійсності. Чуттєва і раціональна (логічна) форми пізнання.
2. Поняття про мислення. Особливості абстрактного (словинно-логічного) мислення. Мислення мова, їх взаємозв'язок.
3. Мислення як предмет формальної логіки. Поняття про логічні форми (структури) думки. Основні форми мислення: поняття, судження та умовиводи.
4. Поняття логічного закону. Основні закони логіки, логіка як наука.
5. Загальна характеристика поняття як форми мислення. Поняття і слово.
6. Зміст і обсяг поняття. Закон оберненого відношення між обсягом і змістом. Узагальнення та обмеження понять.
7. Види понять за обсягом та змістом.
8. Відношення між поняттями.
9. Визначення понять. Види визначення і правила визначення понять.
10. Поділ понять. Види поділу і правила поділу понять.
11. Загальна характеристика судження як форми мислення. Судження і речення.
12. Прості судження. Структура простого судження. Види простих суджень.
13. Категоричні судження та їх види (розподіл за кількістю та якістю).
14. Логічні відношення між категоричними судженнями. Види відношень. Логічний квадрат.
15. Розподіленість термінів у категоричних судженнях.
16. Складні судження та їх види.
17. Поняття про логічний закон. Закон тотожності.
18. Закон суперечності.
19. Закон виключного третього.
20. Закон достатньої підстави.
21. Загальне поняття про умовивід. Структура умовиводу. Види умовиводів.
22. Безпосередні умовиводи та їх основні види
23. Простий категоричний силігізм та його структура. Фігури і модуси категоричного силігізму.
24. Суто умовний та умовно – категоричний силігізм.
25. Розділовий та розділово – категоричний силігізм.
26. Умовно-розділовий силігізм.
27. Скорочений силігізм. Складні і складно-скорочені силігізми.
28. Загальна характеристика індуктивних умовиводів.
29. Повна індукція та її особливості.
30. Неповна індукція. Види неповної індукції.
31. Індуктивні методи встановлення причинних зв'язків між явищами.
32. Єдність дукції та індукції в процесі пізнання.
33. Поняття гіпотези. Види гіпотез.
34. Побудова гіпотези. Доведення гіпотези.
35. Роль гіпотези в юридичному та економічному дослідженні.
36. Поняття наукової теорії. Теорія як найбільш адекватна форма наукового пізнання.
37. Поняття доведення. Структура доведення.
38. Види доведення: пряме і непряме.
39. Поняття спростування. Спроби спростування.
40. Правила та помилки в доведенні та спростуванні.

